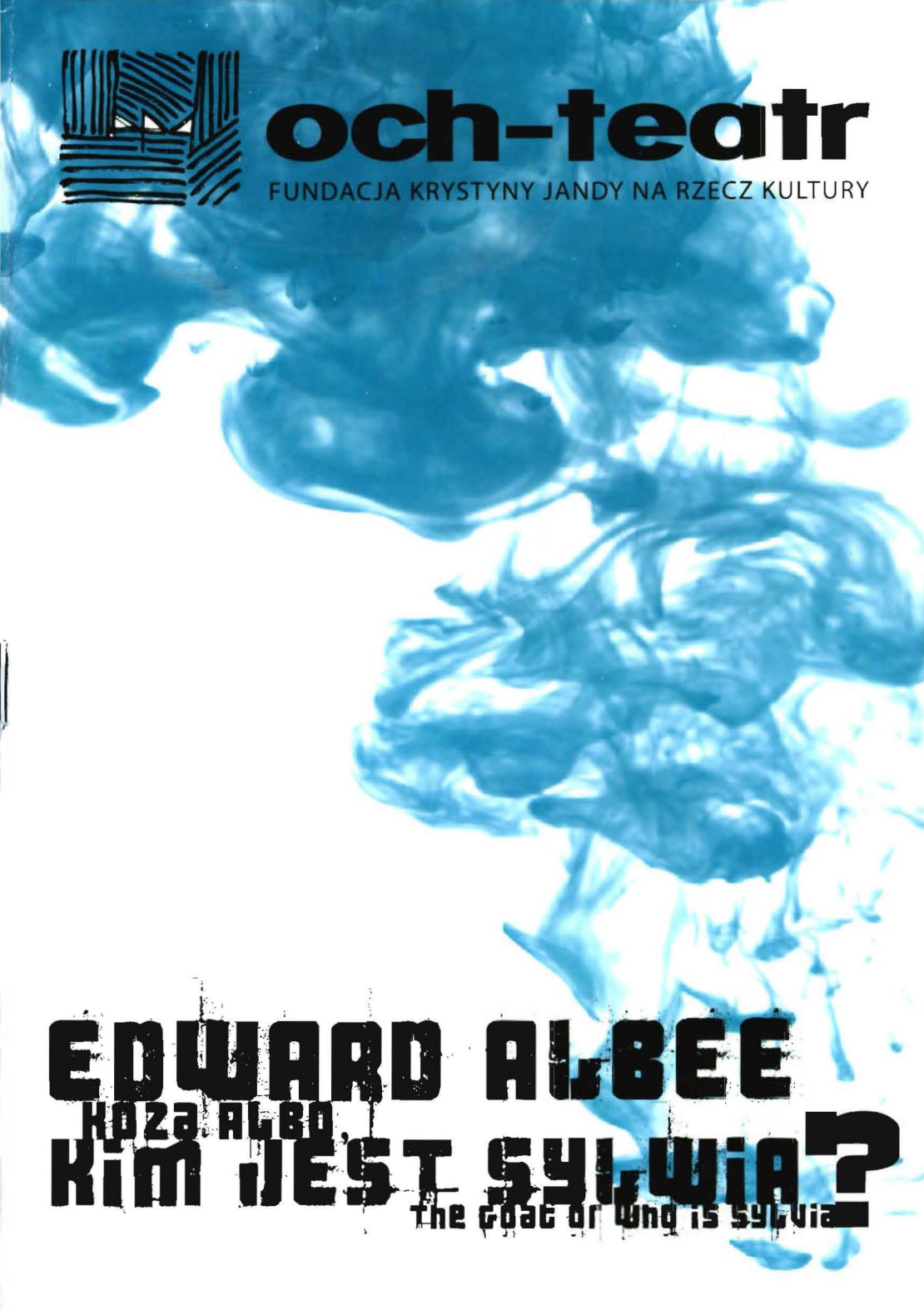

och-teatr

FUNDACJA KRYSTYNY JANDY NA RZECZ KULTURY

EDWARD ALBEE

Koza albo, Kim jest Sylwia?

the goat or who is sylvia

EDWARD ALBEE

Koza albo, Kim jest Sylwia

The Goat or Who is Sylvia?

Tłumaczenie:	Bogusława Plisz-Góral
Reżyseria:	Kasia Adamik i Olga Chajdas
Scenografia:	Marta Dąbrowska-Okrasko
Kostiumy:	Katarzyna Lewińska
Asystent scenografa:	Małgorzata Domańska
Muzyka:	Antoni Komasa-Łazarkiewicz
Światło:	Rafał Paradowski
Producent wykonawczy:	Alicja Przerazińska
Konsultacje choreograficzne:	Bartłomiej Ostapczuk

Obsada

MARTIN	Piotr Machalica
STEVIE	Maria Seweryn
BILLY	Radosław Jamroż
ROSS	Bartłomiej Topa

Polska prapremiera: 19 września 2010 r.

Originally produced on Broadway by Elizabeth Ireland McCann Daryl Roth Carole Shorestein Hays Terry Allen Kramer Scott Rudin Bob Boyett Scott Nederlander Sine/ZPI

Carla Bruni
Quelqu'un m'a dit
Ktoś mi powiedział

On me dit que nos vies ne valent pas grand chose
Elles passent en un instant comme fanent les roses.
On me dit que le temps qui glisse est un salaud
Que de nos chagrins il s'en fait des manteaux
Pourtant quelqu'un m'a dit...

Refrain:

Que tu m'aimais encore
C'est quelqu'un qui m'a dit que tu m'aimais encore.
Serait-ce possible alors ?

On me dit que l'destin se moque bien de nous
Qu'il ne nous donne rien et qu'il nous promet tout
Paraît que le bonheur est à portée de main
Alors on tend la main et on se retrouve fou
Pourtant quelqu'un m'a dit...

Refrain :

Mais qui est-ce qui m'a dit que toujours tu m'aimais ?
Je ne me souviens plus c'était tard dans la nuit
J'entends encore la voix, mais je n'vois plus les traits
"Il vous aime, c'est secret, lui dites pas que j'vous l'ai dit"
Tu vois quelqu'un m'a dit...

Que tu m'aimais encore - me l'a-t-on vraiment dit ?
Que tu m'aimais encore, serait-ce possible alors ?

On me dit que nos vies ne valent pas grand chose
Elles passent en un instant comme fanent les roses.
On me dit que le temps qui glisse est un salaud
Que de nos chagrins il s'en fait des manteaux
Pourtant quelqu'un m'a dit que...

Refrain...

Przełożyła Kasia Adamik

Mówią mi, że nasze życia nie są wiele warte
Przemijają tak, jak więdną róże.
Mówią mi, że czas, który mija jest draniem
Robi sobie płaszcze z naszych smutków
Ale ktoś mi powiedział...

Refren :

Że jeszcze mnie kochasz
Tak, ktoś mi powiedział, że jeszcze mnie kochasz
Czy to jest możliwe ?

Mówią mi, że los z nas drwi
Że nic nam nie daje, a wszystko obiecuje
Podobno szczęście jest na wyciągnięcie ręki
Więc wyciągamy rękę i wariujemy
Ale ktoś mi powiedział...

Refren :

Ale kto mi powiedział, że jeszcze mnie kochasz?
Nie pamiętam, to było późno w nocy
Słyszę jeszcze głos, ale nie widzę twarzy
„Kocha cię, to tajemnica, nie mów, że ci powiedziałem"
Widzisz, ktoś mi powiedział...

Że jeszcze mnie kochasz - czy naprawdę mi to powiedziano?
Że jeszcze mnie kochasz - czy to jest możliwe?

Mówią mi, że nasze życia nie są wiele warte
Przemijają tak, jak więdną róże.
Mówią mi, że czas, który mija jest draniem
Robi sobie płaszcze z naszych smutków
Ale ktoś mi powiedział, że...

Refren...

William Shakespeare
Kim jest Sylwia?

(PIOSENKA Z DWÓCH PANÓW Z WERONY)

KIM JEST SYLWIA?
CZYMŻE JEST?
ŻE KAŻDY PRZED NIĄ KLĘKA
Z NIEBIOS CHYBA SPŁYNĄŁ CHRZEST
ROZUMU WDZIĘKU PIĘKNA
W KAŻDY RYS JEJ W KAŻDY GEST

SKORO TAK! SYLWII CZAR
CZY RÓWNE SĄ JEJ ŁASKI
WZROK JEJ TO NA PROCH BY STARŁ
TO ZNOWU ZŁOTE BLASKI
NIECI W NIM MIŁOSNY ŻAR
ŚPIESZMY SYLWII HOŁDY NIEŚĆ
ŚPIEWAJMY JAK DZIEŃ DŁUGI
NIECH OBIEGNIE ZIEMIĘ WIEŚĆ
ŻE NIE MA TAKIEJ DRUGIEJ
WIJMY WIEŃCE NA JEJ CZEŚĆ

PRZEŁOŻYŁ
STANISŁAW BARAŃCZAK

REŻYSERKI ROZMAWIAJĄ O

K

OLGA CHAJDAS: Kim jest Sylwia?
KASIA ADAMIK: To k..., zwykła k...
O.CH.: Czy myślisz, że Martin miał rację?
K.A.: Że zdradził żonę?
O.CH.: No z tym wszystkim. Jesteś po jego stronie?
K.A.: Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Popełnił coś, co jest moralnie naganne, ale jak można dopatrzeć się zła w czymś, co jest czymś tak pięknym, jak czysta, ale zupełnie nowa miłość.
O.CH.: Więc tu chodzi o miłość?
K.A.: Zawsze chodzi o miłość.
O.CH.: A czy uważasz, że granice moralne społeczeństwa powinno się naginać, jak uważamy, że nasze emocje są czyste?
K.A.: Właśnie o tym jest ta sztuka. O konfrontacji emocji z moralnymi zasadami, jakie zbudowało dla nas społeczeństwo i o dwuznaczności wyborów, których dokonują bohaterowie.
O.CH.: No tak. To właśnie w tekście Albee'ego jest pasjonujące. To, że każda z postaci dowodzi swojej racji, z każdą możemy się zidentyfikować na jakimś poziomie emocjonalnym czy moralnym.
Jeśli nawet przez chwilę widz się zawaha, na chwilę da się przekonać, to znaczy, że dopięłyśmy swego.
K.A.: Ale jednocześnie jest to bardzo kontrowersyjna postawa.
wiele rzeczy, których nie możemy usprawiedliwić. Chore, patologiczne zachowania, które są niszczycielskie i obiektywnie złe.
jest wiele rzeczy, których nie możemy usprawiedliwić.
O.CH.: Nie odpowiadamy, tylko zadajemy pytania. No i w tych poważnych rozważaniach pomaga humor i duża doza absurdu, z którą się borykają nasi bohaterowie.
K.A.: No właśnie nie zapomnijmy, że Albee pisał komedie i mimo naszego dość poważnego podejścia do tekstu, śmiać się można i trzeba.
O.CH.: Nawet jeśli to będzie nerwowy śmiech.
K.A.: No...
O.CH.:

A WIESZ, DLACZEGO W OCHU POTRZEBNE SĄ DWIE REŻYSERKI

K.A.: Bo widownia jest z dwóch stron i każda musi siedzieć po jednej ze stron.
O.CH.: No właśnie. Każda walczy, żeby z jej strony było ładniej.
K.A.: Z mojej.
O.CH.: Co z Twojej?
K.A.: Z mojej strony jest ładniej.
O.CH.: Zobaczymy...

TABU to pradawne zakazy, które swego czasu zostały narzucone z zewnątrz pewnemu pokoleniu ludzi pierwotnych, to znaczy zostały mu narzucone siłą przez jakieś wcześniejsze pokolenie. Zakazy te dotyczyły czynności, które były przedmiotem bardzo silnej skłonności i utrzymywały się z pokolenia na pokolenie, być może jedynie siłą tradycji ustanowionej przez autorytet rodzicielski i społeczny. Ale w późniejszych pokoleniach zostały one, być może już „zorganizowane" jako fragment odziedziczonej własności psychicznej. W konkretnym przypadku, o którym mówimy, nikt nie potrafi rozstrzygnąć, czy istnieją tego rodzaju „wrodzone idee", czy też powstały one wskutek utrwalenia tabu - już to samo przez się, już to przez współdziałanie wychowania. Ale utrzymywanie się tabu wskazuje na jedno, a mianowicie na to, że pierwotna rozkosz płynąca z czynienia rzeczy zakazanych trwa w dalszym ciągu wśród ludów posiadających prawa tabu.[...] Człowiek, który przekroczył tabu, sam staje się tabu, ponieważ ma niebezpieczną zdolność kuszenia innych, by poszli za jego przykładem.[...] Niebezpieczeństwo istnieje realnie, jeśli zastąpimy nieświadome pożądania świadomymi afektami. Polega ono na możliwości naśladowania, w rezultacie czego społeczeństwo wkrótce by się rozpadło. Jeśli inni nie ukaraliby winnego przekroczenia tabu, staliby się świadomi tego, że chcą naśladować winowajcę.

/Zygmunt Freud* *Totem i tabu*, przekł. Jerzy Prokopiuk i Marcin Poręba, Warszawa 1993/

***Zygmunt Freud** - austriacki neurolog i psychiatra, ojciec psychoanalizy. Dokonane przez niego odkrycie wpływu podświadomości na życie człowieka od ponad stu lat inspiruje przedstawicieli rozmaitych dziedzin nauki i kultury - psychiatrów, psychologów, pedagogów, seksuologów, antropologów, filozofów, pisarzy, malarzy. W rozprawie *Totem i tabu* Freud zarysował analogię między zachowaniami ludów pierwotnych i współczesnych neurotyków. Jedną z płaszczyzn porównania jest ambiwalentny stosunek do zjawisk objętych tabu - jednoczesne budowanie irracjonalnych zakazów oraz łamanie ich. Kulturowe ograniczenia wypływające głównie z wyznawania danej religii przypominają, zdaniem Freuda, nerwicę natręctw. W rozprawie Kultura jako źródło cierpień, psychoanalityk krytycznie ustosunkował się do przymusów i ograniczeń kulturowych, którym poddane są wszystkie jednostki. Kultura unieszczęśliwia ludzi, ponieważ stawia im wymogi w zakresie moralności i etyki seksualnej, którym podołanie możliwe jest tylko drogą daleko idących wyrzeczeń. Nie należy jednak zapominać o pozytywnej roli kultury - jest ona przestrzenią sublimacji negatywnych popędów.

TYGODNIK POWSZECHNY

Grzegorz Jankowicz Piotr Kosiewski

Artur Żmijewski: Jeśli nawet narusza się granice kultury, zmienia się jej konfigurację, to jednocześnie wytwarza się nowe zakazy Tam, gdzie niegdyś było rozmycie, dziś jest tabu. Spolegliwość wobec niego stała się interesem artystów.

Grzegorz Jankowicz, Piotr Kosiewski: Czy współczesna kultura tworzy tabu, czy raczej je przekracza?

Artur Żmijewski: Problem z istnieniem tabu nie polega jedynie na jego przekraczaniu, ale także na konieczności jego zachowywania.

Cofnijmy się kilkanaście lat, kiedy grupa polskich artystów, m.in. Katarzyna Kozyra, prezentowała bardzo odważne prace, które - jak „Piramida zwierząt" - krążyły wokół tabu. Zabijając zwierzęta, żeby zrobić z nich rzeźbę, Kozyra nie łamała tabu zabijania, bo w naszej kulturze nie obowiązuje ono wobec zwierząt. Zwierzęta są surowcem stosowanym w przemyśle na skalę masową.

Jaki był sens jej artystycznego gestu?

Artyści czytają rzeczywistość społeczną jak swoisty tekst - gdzie wszystko pojawia się równocześnie: obrazy, zachowania, słowa. Tkanka społeczna staje się przezroczysta, jak na zdjęciu rentgenowskim Sądzę, że Kozyra „wiedziała", iż zwierząt nie chroni tabu; że gdy kilka z nich zabije, pozostanie bezkarna. Być może więc chciała swoim działaniem stworzyć zakaz - tabu zabijania zwierząt. Ten jej postulat - niewyrażony wprost - uczulił na krótko świadomość społeczną. Ale radykalizm jej działania - bardzo skuteczny w aktywizacji opinii publicznej - skierował przeciw niej gniew mediów. Oskarżono ją o łamanie najważniejszego tabu - tabu zabijania. Zrobili to ci, którzy codziennie korzystają z uprzemysłowionej śmierci zwierząt.

Czy można zatem mówić w tym kontekście o wtórnej tabuizacji?

Tak. To była reakcja obronna społeczeństwa. Pojęcie tabu zostało wykorzystane jako narzędzie krytyki. Wiedza wyprodukowana działaniem Kozyry została odrzucona. Próba zamiany wiedzy w regułę postępowania wyrażoną zakazem nie powiodła się. [...]

PAP

Lobola za kozę

Za kradzież kozy, ale także jej uwiedzenie, odpowiedzą przed sądem w Mozambiku dwaj młodzieńcy przyłapani przez wieśniaków podczas miłosnego aktu ze zwierzęciem. Prokurator w Mbucucie wystąpił do sądu z oskarżeniem o kradzież. Za jego radą właściciel kozy zamierza z powództwa cywilnego domagać się od złoczyńców loboli, czyli tradycyjnych darów, jakie w tej części Afryki mężczyźni płacą za żonę lub jako zadośćuczynienie za uwiedzenie kobiety. ● WJ

Gazeta Wyborcza 26 lutego 2010

DYSKURSYWIZACJA SEKSUALNOŚCI

Począwszy od XVIII wieku, seks bezustannie wywołuje swego rodzaju powszechną dyskursywną nadpobudliwość. Dyskursy nie mnożą się jednak poza władzą albo przeciwko niej, lecz w zasięgu tejże władzy i jako metoda jej sprawowania - wszędzie zachęta do mówienia, wszędzie urządzenia podsłuchu i zapisu, wszędzie metody obserwacji, gromadzenia danych i wyciągania wniosków. Seks, wydobyty z ukrycia, skazany zostaje na istnienie w dykursie. Od jednostkowego imperatywu, zmuszającego każdego człowieka do poddawania własnej seksualności ustawicznemu dyskursowi, aż po wielorakie mechanizmy, które w obrębie ekonomii, pedagogiki, medycyny, sądownictwa zachęcają, wyodrębniają, porządkują, instytucjonalizują mówienie o seksie, cywilizacja nasza osiągnęła i zorganizowała niebywałe rozgadanie. Bodaj żadne inne społeczeństwo nie nagromadziło, w tak relatywnie krótkim czasie, równie wielu wypowiedzi na temat płci. Bardzo możliwe, że mówimy o niej więcej niż o czymkolwiek innym; zawzięcie się do tego przykładamy; z powodu dziwacznej skrupulatności żywimy przekonanie, że nigdy nie mówimy o niej za wiele, że jesteśmy nazbyt nieśmiali i bojaźliwi, że z powodu inercji i uległości nie dostrzegamy jawnej oczywistości, że istota rzeczy wciąż nam umyka i znów trzeba ruszać na poszukiwania.[...]

MICHEL FOUCAULT* *HISTORIA SEKSUALNOŚCI*, PRZEKŁ. BOGDAN BANASIAK, TADEUSZ KOMENDANT I KRZYSZTOF MATUSZEWSKI, GDAŃSK 2010/

***MICHEL FOUCAULT** - jeden z najwybitniejszych myślicieli XX wieku. Uważany za jednego z głównych przedstawicieli poststrukturalizmu. Ukończył studia filozoficzne i psychologiczne. Specjalnie dla niego utworzono na Collège de France katedrę *Historii systemów myślenia*. Prowadził studia krytyczne nad metodami kontrolowania i represjonowania różnych grup społecznych - chorych umysłowo, więźniów, dzieci, trędowatych. W swoich badaniach posługiwał się pojęciem dyskursu, rozumianym jako zjawisko podporządkowane władzy - mówi tylko ten, kto ma władzę i tylko o tym, co jest normatywne. Przedstawiciele społeczeństwa, którym, z racji ich odmienności, odmawia się prawa głosu oraz niewygodne tematy, jakie mogliby poruszyć, stanowią tabu. Narzędziem emancypacji wykluczonych może być, zadaniem Foucaulta, literatura. Jego ostatnia książka - *Historia seksualności* stanowi właśnie próbę wyswobodzenia się autora, zdeklarowanego homoseksualisty, spod władzy dominującego sposobu mówienia o seksualności.

OCENA MORALNA

Co to znaczy dokonać oceny moralnej albo argumentować za jakąś kwestią etyczną, albo żyć zgodnie z jakimiś standardami etycznymi? Czy oceny moralne różnią się od innych ocen? Dlaczego uważamy, że decyzja kobiety, by dokonać aborcji, porusza kwestię etyczną, ale jej decyzja by zmienić pracę - nie? Jaka jest różnica między osobą, która żyje według standardów etycznych, a taką, która nie?

[...]Pojęcie życia zgodnie ze standardami etycznymi jest związane z pojęciem obrony sposobu, w jaki się żyje, przez podanie sposobu, usprawiedliwienia. Tak więc ludzie mogą robić różne rzeczy, które uważamy za złe, ale mimo to nadal żyć zgodnie ze standardami etycznymi, jeśli są w stanie bronić i usprawiedliwiać to, co robią. Możemy stwierdzić, że usprawiedliwienie jest nieadekwatne, i powiedzieć, że czyny są złe, ale próba usprawiedliwienia, bez względu na to, czy pomyślna, czy nie, jest wystarczająca, by wnieść zachowanie osoby w poczet zagadnień etycznych, w opozycji do nieetycznych. Kiedy zaś, z drugiej strony, ludzie nie są w stanie przedstawić żadnego usprawiedliwienia dla tego, co robią, możemy odrzucić ich mniemanie, że żyją zgodnie ze standardami etycznymi, nawet, jeśli to, co robią, jest zgodne z konwencjonalnymi zasadami moralnymi.

RÓWNOŚĆ

[...]Przywykliśmy uważać dyskryminację mniejszości rasowych czy kobiet za jedną z najważniejszych kwestii moralnych i politycznych, przed którymi stoi dziś świat. Są to poważne sprawy, warte poświęcenia naszego czasu, energii i troski. Ale zwierzęta? [...]

Argument za rozszerzeniem zasady równości poza nasz własny gatunek jest prosty, tak prosty, że nie wymaga niczego więcej poza jasnym zrozumieniem natury zasady rozważenia interesów. [...] Bez względu na to, jaka jest natura istoty, zasada równości wymaga, by cierpienie było uznane na równi z podobnymi cierpieiami - tak dalece, jak można je z grubsza porównać - innych istot. Jeśli istota nie jest zdolna do cierpienia czy doświadczania uczucia przyjemności lub szczęścia, nie ma nic do wzięcia pod uwagę. Dlatego właśnie granica odczuwania (używając tego terminu jako wygodnego, nawet jeśli nie ściśle dokładnego skrótu dla zdolności do cierpienia i doświadczania uczucia przyjemności czy szczęścia) jest jedyną dającą się obronić granicą troski o interesy innych. Wyznaczenie tej granicy za pomocą takich cech jak inteligencja czy racjonalność, byłoby wyznaczeniem jej w sposób arbitralny. Dlaczego nie mielibyśmy wybrać innych cech, np. koloru skóry?

/PETER SINGER* *ETYKA PRAKTYCZNA*, PRZEKŁ. AGATA SAGAN, WARSZAWA 2007/

***PETER SINGER** - australijski etyk, profesor University Center for Human Values na uniwersytecie w Princeton. Podstawowym punktem jego zainteresowań jest oparta na gruncie filozoficznym idea wyzwolenia zwierząt. Wbrew stanowisku opinii publicznej, Singer nie krytykuje kontaktów seksualnych ludzi ze zwierzętami. Duże kontrowersje budzą także jego radykalne poglądy w kwestiach bioetycznych - opowiada się za legalizacją eutanazji i aborcji (nawet w zaawansowanej ciąży), a także zabijania ułomnych niemowląt. Skrajnie liberalne stanowisko Singera wynika z uznania przez niego jakości życia za wartość podstawową.

W maju tego roku Peter Singer miał być jednym z gości konferencji naukowej organizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Z powodu sprzeciwu środowiska naukowego wobec poglądów głoszonych przez australijskiego bioetyka, konferencja nie odbyła się.

EDWARD ALBEE

Urodził się w Waszyngtonie, prawdopodobnie 12 marca 1928 roku. Dwa tygodnie po narodzinach został oddany do adopcji. Zaopiekowali się nim Red i Frances Albee, zamożni właściciele przedsiębiorstwa teatralnego. Przyszły dramaturg wychowywał się w posiadłości rodziców adopcyjnych w Larchmont, niedaleko Nowego Jorku. W ramach sprzeciwu wobec lansowanego w domu rodzinnym arystokratycznego modelu życia, Edward porzucił studia w Trinity College w Hatfordzie w stanie Conneticut i przeniósł się do Nowego Jorku. Pracował jako goniec, komiwojażer, ekspedient, barman. Jeszcze w Larchmont zaczął pisać wiersze i opowiadania. Jego pierwszy dramat - jednoaktówka *Opowaadanie o ZOO* został wystawiony razem z *Ostatnią taśmą Krappa* Becketta we wrześniu 1959 roku w Berlinie Zachodnim. Cztery miesiące później sztuka została wystawiona na off-Brodwayu. *Opowiadanie o ZOO* zdobyło uznanie krytyków i publiczności zarówno w Europie, jak i za oceanem. Albee dwukrotnie został uhonorowany nagrodą Pulitzera - w 1967 roku za *Chwiejną równowagę* oraz w 1975 roku za *Seascape*. Jego najbardziej znana sztuka - *Kto się boi Wirginii Woolf* również była mianowana do tego odznaczenia, ostatecznie jednak utwór uznano za zbyt kontrowersyjny i nagroda przypadła komu innemu. W 1980 roku Albee został odznaczony przez Amerykańską Akademię Sztuki i Literatury Złotym Medalem w dziedzinie dramaturgii, w 1996 został wyróżniony odznaczeniem Kennedy Center Honors, a w 2005 zaszczytną nagrodą Tony Award for Lifetime Achievement. Pisarz jest obecnie profesorem nadzwyczjnym na Uniwersytecie Huston, gdzie prowadzi mistrzowski kurs dramatopisarstwa.

Autor *Kto się boi Wirginii Woolf* uchodzi za jednego z głównych przedstawicieli współczesnej dramaturgii amerykańskiej. W swoich utworach dokonuje błyskotliwej krytyki zakłamania i konformizmu społeczeństwa, w którym żyje. Korzeni jego twórczości należy szukać w dorobku takich autorów jak Eugene O'Neill, Artur Miller czy Tennessee Williams. Jego sztuki, zalicza się do nurtu „teatru absurdu", którego głównymi reprezentantami na gruncie europejskiej awangardy są Eugène Ionesco i Samuel Beckett.

Koza albo kim jest Sylwia? jedna z najnowszych sztuk Edwarda Albee'go, została wystawiona po raz pierwszy w John Golden Theatre na Brodwayu 10 marca 2002 roku. Komediowa inscenizacja spotkała się z ogromnym uznaniem publiczności - przedstawienie zagrano aż 309 razy! Sztuka została również wyróżniona nagrodą Tony Awards za najlepszy dramat na rok 2002, a rok później była mianowania do zaszczytnej Nagrody Pulitzera. Z powodu kontrowersyjnego tematu utworu, na jego sceniczną realizację trzeba było w Polsce czekać kilka lat. Spektakl w reżyserii Kasi Adamik i Olgi Chajdas jest jego polską prapremierą.

KASIA ADAMIK

Reżyserka i autorka filmowych scenorysów. Absolwentka Wydziału Grafiki Komiksowej Akademii St. Luc w Brukseli. Jej reżyserskim debiutem była amerykańska produkcja *Szczekać na świat* (ang. *Bark!)* nominowana za najlepszy film na festiwalu w SUNDANCE w 2001 roku. Jej film *Boisko bezdomnych* został nagrodzony Nagrodą za Najlepszy Film Polski na festiwalu Camerimage w Łodzi, otrzymał także nagrodę publiczności na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Wspólnie z A. Holland wyreżyserowała film *Janosik. Prawdziwa historia*. Obok A. Holland i M. Łazarkiewicz była także jedną z trzech reżyserek popularnego serialu *Ekipa*. Reżyserowała także niektóre odcinki seriali *PitBull* i *Naznaczony*. Jest autorką storyboardów m. in. do takich filmów jak: *Tajemniczy ogród, Całkowite zaćmienie, Plac Waszyngtona, Julia wraca do domu i Kopia mistrza* A. Holland, *Na koniec świata* M. Łazarkiewicz, *Kraina wiecznego szczęścia* S. Hicksa oraz *Beloved* J. Demme. Spektakl *Koza, albo kim jest Sylwia?* jest jej debiutem teatralnym.

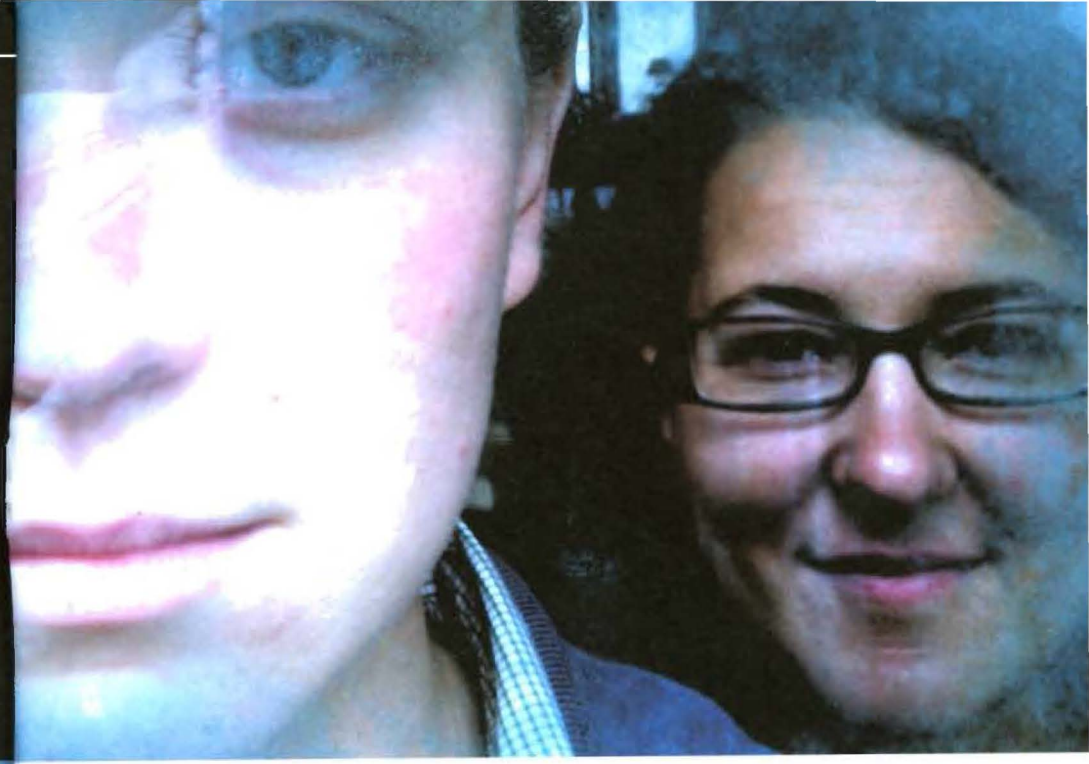

OLGA CHAJDAS

Absolwentka reżyserii na Akademii Filmu i Telewizji w Warszawie, kursu reżyserii Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Andrzeja Wajdy oraz produkcji w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Ma na swoim koncie reżyserię dwóch spektakli teatralnych: *Ostatni Żyd w Europie* T. Tenenboma w Teatrze Na Woli w Warszawie oraz *I' m sorry* Z. Hołdysa ze studentami Szkoły Aktorskiej Haliny i Jana Machulskich. Pracowała jako asystentka reżysera przy autorskich spektaklach M. Kowalewskiego - *Bomba* i *Wyścig spermy* oraz wyreżyserowanym przez niego przedstawieniu *Oczy Brigitte Bardot* na podst. tekstu R. Grzeli. Jako asystentka reżysera współpracowała przy produkcji takich filmów jak: *Południe-północ* Ł. Karwowskiego, *Boisko bezdomnych* K. Adamik i *Popiełuszko. Wolność jest w nas* R. Wieczyńskiego oraz serialu *Ekipa*. Na planie filmu *Janosik. Prawdziwa historia* A. Holland i K. Adamik, jak również najnowszego filmu tego reżyserskiego duetu - *Hidden* oraz serialu *Brzydula* pełniła funkcję II reżysera. Jest autorką scenariusza i reżyserką filmu dokumentalnego pt. *O rzeczy tajemniczej*.

BOGUSŁAWA PLISZ-GÓRAL

Tłumaczka. Absolwentka Kulturoznawstwa (specjalizacja filmoznawczej) na Wydziale Filologicznym Uniwerstetu Śląskiego w Katowicach. Pracowała jako asystentka reżysera przy realizacji spektakli Teatru Telewizji - współpracowała m.in. z M. Grzesińskim, B. Sass, T. Zygadło, M. Wojtyszko i M. Łazarkiewicz. Funkcję asystenta reżysera pełniła również na planie filmów *Mistrz i Małgorzata* w reż. M. Wojtyszki oraz W środku Europy w reż. P. Łazarkiewicza. Jest autorką przekładów utworów m. in. takich dramatopisarzy jak Edward Albee czy Marsha Norman.

MARTA DĄBROWSKA-OKRASKO

Scenografka. Absolwentka warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych na wydziale Scenografii i Architektury Wnętrz i International School of Costume and Fashion Design. Stypendystka Fachhochschule Trier (Niemcy) na wydziale Komunikacji Wizualnej. Jako scenograf i kostiumograf współpracowała m.in. z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną i Telewizyjną w Łodzi, Akademią Teatralną w Warszawie, Teatrem Dramatycznym w Warszawie, Teatrem Powszechnym w Łodzi i Teatrem Wielkim w Warszawie. W swoim dorobku ma filmy reklamowe, teledyski i sesje zdjęciowe. Realizuje oprawę wizualną widowisk muzycznych i wydarzeń parateatralnych.

KATARZYNA LEWIŃSKA

Kostiumografka. Absolwentka Wydziału Filmowo-Teatralnego Clark Alanta University w Atlancie i Wydziału Projektowania Scenicznego Northwestern University w Evanston. Studiowała też na Wydziale Animacji w Pradze. Jest autorką kostiumów do spektakli *Lipiec* i *Taniec Delhi* I.Wyrypajewa. Zaprojektowała kostiumy do spektaklu *Aktorzy prowincjonalni* wyreżyserowanego przez A. Holland i A. Smolar w Teatrze im. J. Kochanowskiego w Opolu. Współpracuje z Teatrem Polonia. Przygotowała kostiumy do przedstawień: *Badania terenowe nad ukraińskim seksem* w reż. M. Szumowskiej, *Darkroom* w reż. P. Wojcieszka i *Rajskie jabłka* w reż. Ż. Gierasimowej. Pracowała jako kostiumograf na planie m. in. takich filmów jak: *Lęk wysokości* B. Konopki, *Nightwatching* P. Greenewaya, *33 sceny z życia* M. Szmowskiej, *Dom zły* W. Smarzowskiego, *Wichry Kołymy* M. Gorrisa, *Mistyfikacja* J. Koprowicza. Była asystentem kostiumografa przy pracy nad filmem *Katyń* A. Wajdy. Za kostiumy do filmu *Boisko bezdomnych* K. Adamik otrzymała nagrodę na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni.

ANTONI KOMASA-ŁAZARKIEWICZ

Kompozytor. Studiował kompozycję w Akademii Muzycznej w Krakowie. Współpracował z teatrami: Powszechnym, Studio, Polskim, Bajka i Komedia w Warszawie, im. Słowackiego i Bagatela w Krakowie, Polskim w Bielsku Białej, Współczesnym w Szczecinie, im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, Miejskim w Gdyni, im. Witkacego w Zakopanem, im. Kochanowskiego w Opolu, a także z TeatremTelewizji. Napisał muzykę do spektakli *Darkroom* w reż. P. Wojcieszka oraz *Dowód* w reż. A. Seweryna. Jest autorem muzyki do wielu filmów, m. in. *Na koniec świata* M. Łazarkiewicz, *0-1-0* P. Łazarkiewicza, *Julia wraca do domu* i *Kopia Mistrza* A. Holland, *Hierankl i Winterreise* H. Steinbichlera, *Boisko bezdomnych* K. Adamik, *Janosik. Prawdziwa historia* K. Adamik i A. Holland, *Dwa ognie* A. Łukasiak.

RAFAŁ PARADOWSKI

Operator, reżyser światła. Absolwent Wydziału Operatorskiego Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Jako operator kamery pracował m. in. przy realizacji takich filmów jak: *Wojaczek* i *Angelus* L. J. Majewskiego, *Boisko bezdomnych* K. Adamik, *Cztery noce z Anną* i *Essential Killing* J. Skolimowskiego, *Galerianki* K. Rosłaniec, *Janosik. Prawdziwa historia* A Holland i K. Adamik, *Śluby panieńskie* F. Bajona oraz *Las* P. Dumaly. Realizował swiatło do spektakli w reż. A. Smolar: *Maestro* w Laboratorium Dramatu, *Jedną ręką* w Teatrze Studio, *Pani z Birmy* w Teatrze Polonia, a także *Enter* w reż. A. Smolar i J. Poniedziałka w Nowym Teatrze oraz *Aktorzy prowincjonalni* w reż. A. Holland i A. Smolar w Teatrze im. J. Kochanowskiego w Opolu.

MARIA SEWERYN

Absolwentka Akademii Teatralnej w Warszawie. Po studiach trafiła do Teatru Powszechnego w Warszawie, gdzie zadebiutowała rolą Arycji w *Fedrze* Racine'a w reż. L. Adamika. Zagrała Rosenkranza w słynnym *Hamlecie* K. Warlikowskiego w Teatrze Rozmaitości. Uznanie widzów zdobyła rolą w kontrowersyjnym *Shopping and fucking* M. Ravenhilla w reż. P. Łysaka. Do jej najważniejszych ról należą także Nadia w *Polaroidach* tego samego autora w reż. A. Augustynowicz, kreacje w spektaklach P. Łazarkiewicza: Julia w *Norway. Today* B. Igora i rola tytułowa w *Pannie Julii* A. Strindberga oraz Regana w *Królu Learze* w reż. A. Konczałowskiego. Na deskach Teatru Polonia wystąpiła m. in. w *Darkroomie* R. Jeger w reż. P. Wojcieszka, *Trzech siostrach* A. Czechowa w reż. N. Parry, K. Jandy i K. Zachwatowicz, *Lamencie na Placu Konstytucji* wg K. Bizio w reż. K. Jandy, *Dowodzie* D. Auburna w reż. A Seweryna, *Bogu* W. Allena w reż. K. Jandy.

Na swoim koncie ma również wiele ról filmowych, m. in. w produkcjach takich jak: *Kolejność uczuć* R. Piwowarskiego, *Wielki tydzień* A. Wajdy, *Matka swojej matki* R. Glińskiego, *Julia wraca do domu* A. Holland, czy *Boisko bezdomnych* K. Adamik. Jako reżyserka zadebiutowała spektaklem *Zaświaty, czyli czy pies ma duszę?* na podst. tekstu J. A. Masłowskiego przygotowanym w Och-Teatrze. Jest członkiem zarządu Fundacji Krystyny Jandy Na Rzecz Kultury.

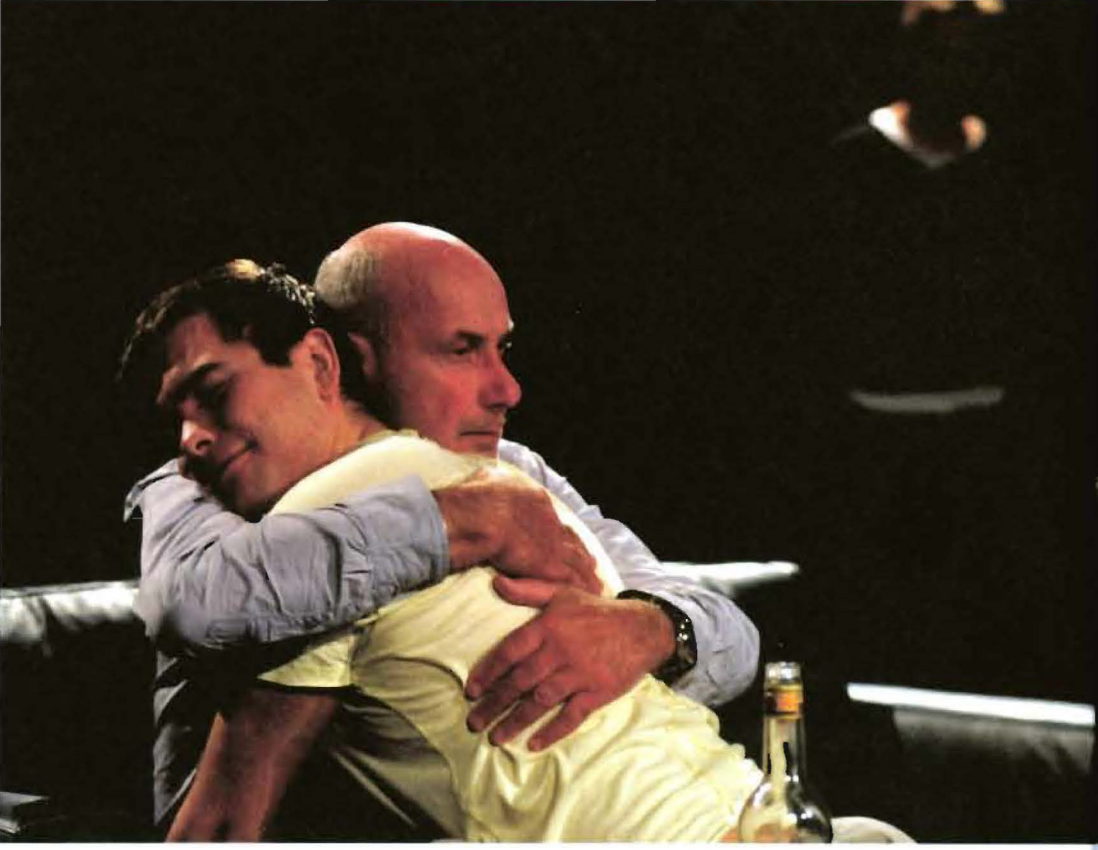

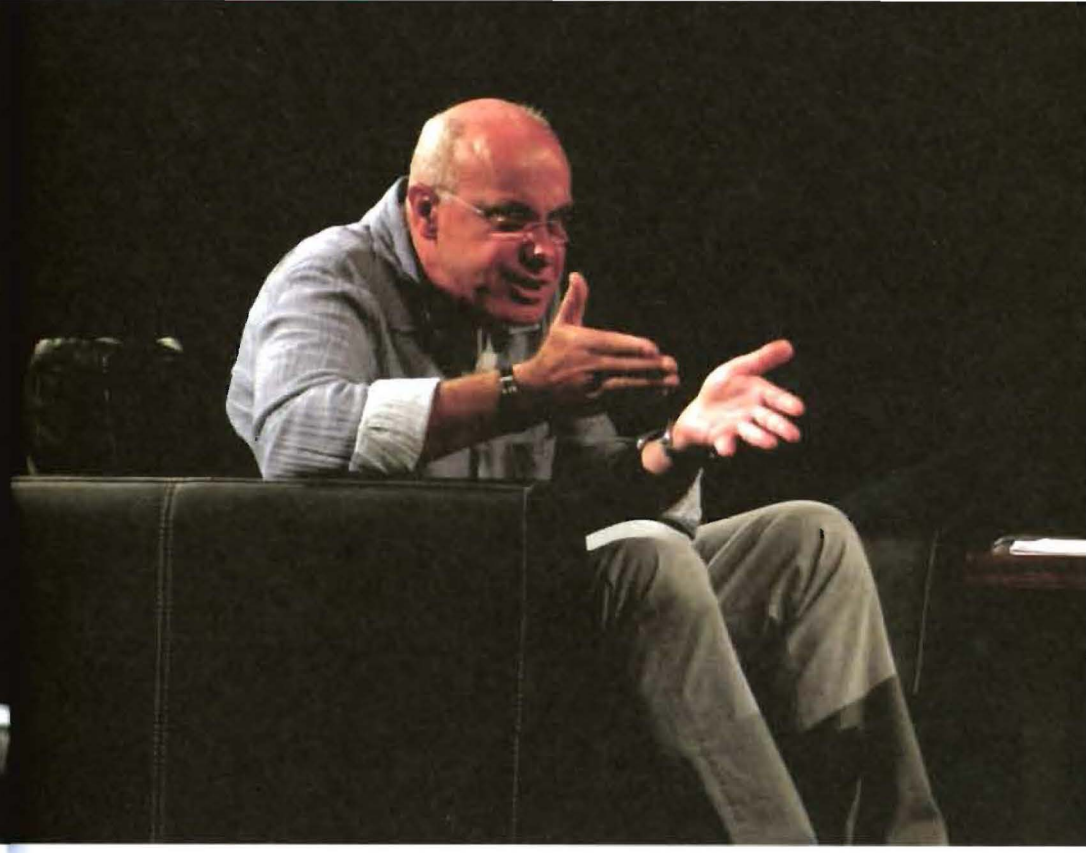

PIOTR MACHALICA

Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. Po studiach trafił do Teatru Powszechnego w Warszawie, którego aktorem był przez kolejne 25 lat. Na deskach tego teatru stworzył kreacje w ponad trzydziestu inscenizacjach, m. in. w *Medei* Eurypidesa w reż. Z. Hübnera, *Operze za trzy grosze* B. Brechta w reż. K. Zaleskiego, *Trzech siostrach* A. Czechowa w reż. A. Glińskiej, *Królu Learze* Szekspira w reż. P. Cieplaka. Od 2006 r. pełni funkcję dyrektora artystycznego Teatru im. A. Mickiewicza w Częstochowie, gdzie ostatnio można go oglądać w roli Pana Jurdain w *Mieszczaninie szlachcicem* Moliera w reż. W. Śmigasiewicza. Jest wykonawcą piosenki aktorskiej, słynie z doskonałej interpretacji piosenek Okudżawy, Brassensa i Wołka. Na dużym ekranie zadebiutował jeszcze jako student rolą w filmie *Rycerz* w reż. L. Majewskiego.

Zagrał m. in. w *Dekalogu VI*, *Dekalogu IX* i *Krótkim filmie o miłości* K. Kieślowskiego, w *Złocie dezerterów* J. Majewskiego i w *Dniu świra* oraz *Wszyscy jesteśmy Chrystusami* M. Koterskiego. W Teatrze Polonia wystąpił gościnnie w autorskim przedstawieniu K. Materny pt. *Krzysztof M. Hipnoza*. W Polonii można go oglądać również w *Bogu* W. Allena w reż. K. Jandy.

Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Ma na swoim koncie kilkadziesiąt ról filmowych, m. in. w takich produkcjach jak: *Trzy kolory: biały* K. Kieślowskiego, *Prawo Ojca* M. Kondrata, *Prowokator* K. Langa, *Demony wojny* według Goi W. Pasikowskiego, *Kuracja*, *Wesele i Dom zły* W. Smarzowskiego oraz *Boisko bezdomnych* K. Adamik. Wystąpił także w wielu spektaklach Teatru Telewizji. Laureat nagrody dla najlepszego aktora na Międzynarodowym Festiwalu Twórczości Telewizyjnej PLOVDIV 2002. Laureat GRAND PRIX za rolę doktora Majera w Teatrze Telewizji *Kuracja* na Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Telewizji „Dwa Teatry" Sopot 2002. Rola Rossa w spektaklu *Koza, albo kim jest Sylwia?* E. Albee'go w reż. K. Adamik i O. Chajdas jest jego scenicznym debiutem.

BARTŁOMIEJ TOPA

RADOSŁAW JAMRÓŻ

Świeżo upieczony student Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie, zamiejscowego Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu. Absolwent Studia Aktorskiego Art-Play Doroty Pomykały w Katowicach. Rola Billego w *Kozie, albo kim jest Sylwia?* E. Albee'go w reż. Kasi Adamik i Olgi Chajdas jest jego scenicznym debiutem.

Sponsor premiery:

PGNiG

Partner premiery:

UCCO

Partnerzy Teatru:

MAX FILM SPEC

Partner teleinformatyczny Teatru:

novainvest

Partnerzy technologiczni Teatru:

prolight Etmawr

Partnerzy remontu Teatru:

PRALPOL Roca omnicom TTW OPEX VOGEL & NOOT KNAUF danoline KNAUF INSULATION Meble VOX KAN PARA

Patroni medialni:

Radio ZET onet.pl gazeta tvn warszawa

Spektakl dofinansowany ze środków:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Opracowanie program: Helena Radzikowska
Projekt graficzny plakatu i programu: by Okrasko
Zdjęcia w programie: Robert Jaworski
Scenografia do spektaklu została wykonana w pracown:i Bartłomiej Kłoska
Prawa autorskie do sztuki.
Koza, albo kim jest Sylwia? reprezentuje w Polsce Agencja ADIT

Prezes Fundacji Krystyna Janda

Członek Zarządu Fundacji Maria Seweryn

Rada Fundacji Marta Bartkowska, Janusz Jaworski, Ernest Jędrzejewski, Jerzy Karwowski, Magdalena Kłosińska

Dyrektor Teatru Roman Osadnik

Organizacja Pracy Teatru Sylwia Rydlewska, Barbara Bogucka

PR i kontakty z mediami Marta Bartkowska

Organizacja imprez i promocja Darek Pabjańczyk

Impresariat Katarzyna Błachiewicz

Abonamenty Anna Krzemińska

Kasa biletowa Piotr Bajcar, Mirosław Gajkowski, Krzysztof Lipiec, Marcin Możdżyński, Tomasz Płacheta

Kierownik techniczny Małgorzata Domańska

Oświetlenie i akustyka Piotr Pawlik, Mirosław Bestecki, Piotr Buźniak, Michał Cacko,Tatiana Czabańska-Cacko, Adam Czaplicki, Rafał Piotrowski, Agnieszka Szczepanowska, Paweł Szymczyk, Waldemar Zatorski

Multimedia Karolina Noińska, Piotr Buźniak

Obsługa sceny Piotr Bajcar, Tomasz Ciach, Jan Cudak,Kamil Gontarz, Ryszard Homętowski, Rafał Rossa, Tomasz Rusek, Daniel Wyczesany

Fryzjerzy/charakteryzatorzy Anna Czerwińska, Hubert Grabowski, Katarzyna Marciniak, Agnieszka Rębecka

Garderobiane Barbara Bańkowska, Barbara Godlewska, Wiesława Kamińska, Maria Pińkowska, Władysława Trejnis

Prowadzenie spektakli Marta Bartkowska, Ewa Baryłkiewicz, Magdalena Kłosińska, Alicja Przerazińska, Ewa Ratkowska, Rafał Rossa, Jarosław Szowa, Marta Więcławska

ZE Z
Instytutu